

Αὐτὸ δὲ μᾶς τὸ λέξ—ὅσο κι ἂν τὸ αἰσθάνεσαι. Ἴσως γιὰτὶ σὲ νανουρίζει καὶ σὲ νερκώνει ἡ Δευτεριά ὡς λέξη—δηλ. μιὰ λέξη ποὺ τὰ λέει ὅλα καὶ ποὺ δὲ λέει τίποτα, ὅταν τὴ λέμε ἔτσι ἀόριστα, χωρὶς νὰ ποῦμε καὶ σὲ τί πράμα πάνου τὴ λαχταροῦμε.

Ὁ σκλάβος, μόνο τὴ λέξη Δευτεριά νὰ ξεστομήσει, σοῦ δηλώνει καὶ τί ἐννοεῖ. Πῶς ὅμως νὰ νιώσεις καὶ τί ζητάει μιὰ κόρη, λέγοντας μοναχὰ τὴ λέξη, δίχως νὰ σοῦ δηλώσει καὶ τὸ εἶδος τῆς Δευτεριάς ;

Ὡστόσο ὑπάρχει καὶ μιὰ ζωὴ ποὺ τὴ λέν «ἐσωτερικὴ ζωὴ» ποὺ μπορεῖ νὰ τὴ ζήσει, ὅποιος ξέρει νὰν τὴ ζήσει, πάντα λεύτερος, μὴ λογαριάζοντας κόσμον καὶ κοινωνία, ἀφοῦ κόσμος καὶ κοινωνία δὲν ἔχουν κανένα παρεδῶσε σὲ τούτη τὴ ζωὴ.

Τούτη τὴ στιγμή, ποὺ ρήχνω στὸ χαρτί παίζοντας τίς πρόχειρες αὐτὲς σκεψοῦλες, δὲ μὲ βαραίνουν καθόλου οἱ τόσες ἀλυσίδες τῆς ἐξωτερικῆς μου ζωῆς. Ὅχι. Τέτιες ἀλυσίδες δὲν ὑπάρχουν τούτη τὴ στιγμή γιὰ μένα. Γυρισμένος στὸν ἑαυτὸ μου, ζώντας στὸν ὄνειρεμένο κόσμον ποὺ ἐγὼ δημιούργησα, νιώθω ν' ἀπλώνεται ὀλόγυρά μου μιὰ ἀπόλυτη λευτεριά καὶ νιώθω νὰ ζῶ μέσα στὸ δᾶσον τὸ καταπράσινο.

Πλάθει κανεὶς μὲ τὴ φαντασία του κόσμους δικούς του. Γιατὶ τάχα νὰ μὴν πιστέψει πῶς τοὺς ζεῖ κόσμος τοὺς κόσμους αὐτούς ; Γιατὶ—νὰ ποῦμε—νὰ μὴν παίρνει γι' ἀληθινὴ ζωὴ τὰ ὄνειρα καὶ νὰ μὴ βλέπει τὴ γύρω του ζωὴ, τὴν κοσμικὴ, σὰ μιὰ σειρά βραχνάδες ;

Τελευταία Κεριακὴ τῆς Ἀποκριᾶς.

ΙΕΙΟΝΑΣ

ΤΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ

ΤΟΥ ΒΕΡΓΙΔΙΟΥ

ΜΕΤΑΦΡΑΣΜΕΝΑ ΑΠΟ ΤΟΝ

Κ. ΘΕΟΤΟΚΗ

καὶ τυπωμένα στὴν Τυβίγγη

ΠΟΥΛΟΥΝΤΑΙ ΣΤΑ ΓΡΑΦΕΙΑ ΤΟΥ ΝΟΥΜΑ ΚΑΙ ΣΤΑ ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΑ ΕΣΤΙΑΣ ΚΑΙ ΚΑΤΖΗ-ΛΟΥΚΑ ΔΡΑΧ. ΜΙΑ

Καὶ γιὰ τοὺς ἀναγνώστες τοῦ Νουμά, στὰ γραφεῖα μας, Λεφτά—50—Λεφτά

Ὁ στρατιώτης ὁ ἄγνωμος ποὺ ἀρώτητα ὑπακούει
Σὲ μιὰν ἀλήθεια ἐπέρατη δὲν εἶναι πιδ σιμά ;
Ὡ μέγα τραβοπάλαιμα ! Ποιὰ δύναμη, ποίος ξέρει !
Μετράει τὰκατὰμέτρητα καὶ πλάθει τὰ τρανά ;
Ὡ σκέψη τοῦ ξεχωριστοῦ ἢ ἀταίριαστη ; ποίος ξέρει !
Τοῦ πλήθους ἢ θαμπὴ ψυχὴ ποὺ ἀλόγιστα ξεσπᾷ ;
Γιὰ νὰ βλογήση εἶν' ἔτοιμο κάποιο πανίερο χέρι
Τάχα καὶ ποίος ὁ εὐλογητός ; Τὸ ἐλεύτερο πουλὶ
Πόχει πατρίδα ὅπου τὰδρὸ φτερό τὸ γοργοφέρη,
Ὡ τὸ φυτὸ ποὺ ἀνθόβολο μᾶς φούχτας δένει γῆ ;
Καὶ ποῖο τὸ φῶς τὸ ἀληθινὸ ; Νόμος ποῦ εἶν' ὄλος μάτι,
Ὡ κάποιος τυφλὸς ἔρωτας ; Τί θὰ μᾶς πᾶη ἐκεῖ ;
Σκυφτὸ ἕνα τρεμοπάξιμο στὸ κρύφιο μονοπάτι,
Ὡ στέρεο γοργοπάτημα στὸ δρόμον τὸν πλατῦ ;
Ὡ κόρη ὄνειροστέφανη, μαλλώνεις πάντα, ὦ Σκέψη,
Μὲ μιὰν αἱματοστάλαχτη ἀντρογύναικα γοργή
Τάχα ποῖο γάλα εἶνε γραφτὸ νὰ γιάνη καὶ νὰ θρέψη
Σὲ μιὰν ὄγειαν ὀλόμπια τὴν ἄρρωστη ζωὴ ;
Ἄγγελε, μ' ἕνα γίγαντα, παλαίβεις πάντα, ὦ Σκέψη,
Κι ἀπλώνει γιὰ νὰ σφίξῃ σε τὰ χέρια τὰ ἐκατό.
Κρίνο ἢ ρομφαία θὰ κρατᾷς ; Καὶ ὁ κόσμος θ' ἄχῃ
ῤέφει,

ΦΥΛΛΑΔΕΣ

ΤΟΥ ΓΕΡΟΔΗΜΟΥ*

ΙΑ'

Η ΘΕΙΑ ΓΙΑΝΝΟΥΛΑ

«Δὲν εἶναι μιὰ δὲν εἶναι δυὸ ποῦ μὲ σταυρώνεις νὰ σοῦ τὰ πῶ· εἶσαι μικροῦλα, καὶ γιὰτὶ νὰ σὲ κακοκαρδίξω ! Μὰ ἐσὺ καὶ καλὰ νὰ τ' ἀκούσης. Λοιπὸν ἄκου τα, φτάνει νὰ μὴν τὰ ξεστομίσης κανενοῦ, καημένη, γιὰτὶ ἡ κατάρρα μου θὰ σὲ φάῃ. Οἱ γονιοὶ σου μονάχα τὰ ξέρουνε.

Εἶναι πολλὲς ὥρες μακριὰ ἀπὸ δῶ τὸ χωριὸ μας. Τὸ καημένο τὸ χωριὸ μας ! Δὲν τὸ ξαναεἶδ' ἀπὸ τότες ! Τὸ καλυδάκι μας δὲν εἶτανε μὲς στὸ χωριὸ, εἶταν ὄξω, μέσα σὲ λόγγο δέντρα γεμάτο. Παρὰπάνω εἶταν ἡ βοσκή, κ' ἐκεῖ ἔθροσκε τὰ γίδια τοῦ ὁ Θεοῦ μου ὁ Νικολῆς. Ἄμ' αὐτὸς δὰ μὲ προίκισε καὶ μὲ πάντρεψε. Ἐγὼ εἶμουνα χρόνια ὄρφανοκόριτσο. Μὲ πῆρε καὶ μοῦ ἔδωσε τὸ Γιωργῆ μου. Τὰ προικιά μου εἶταν τὸ καλύδι, ἕνα χωραφάκι καὶ τὰ μισὰ γίδια τοῦ μπάμπια. Τὸν εἶχαμε καὶ κείνονα μαζί μας. Μόνο ποῦ δὲ μᾶς χάρισε ὁ Θεὸς καὶ παιδιὰ. Ὅλα τὰλλα τὰ εἶχαμε. Κάτι ἤξερε ὁ Μεγαλοδύναμος, τὴ χάρη του νάχουμε !

Ἄνέθηκε μιὰ βραδιὰ ὁ γέρος στὴ μάντρα,—εἶταν ἀνοιχτὴ σὰν καὶ τώρα—νὰ δῆ ἂν εἶχε τὴν ἐννοια τοῦ κοπαδιοῦ ὁ Γιωργῆς, ποὺ ἐρχότανε δυνατὴ μπόρα. Ἐγὼ, δὲν εἶτανε δὰ καὶ πρώτη φορὰ ποῦ ἔμεινα μοναχὴ μου. Μαγεῖρευα τὸ φαεὶ κ' ἐκλωθα, σὰν καλὴ ὥρα. Ὅτι βγήκε ὁ γέρος, κ' ἀρχινάει τὸ κακό. Μιὰ πᾶς στὴν ἄλλη οἱ ἀστραπὲς κ' οἱ βροντὲς. Ἐκανα τὸ σταυρό μου καὶ κάθουμον ἔτσι κοντὰ στὴ φωτιά. Δὲν πέρασε ὅση ὥρα τὸ λέω, κ' ἀρχινάει ἡ βροχὴ. Ἄρχισε δὲν ἀρχισε ἡ βροχὴ, καὶ νὰ σοῦ χώνουνται μέσα στὸ καλύδι δυὸ Τουρκαλάδες ! Ἀκόμα τοὺς βλέπω μπροστὰ μου καὶ τρέλλα μὲ πιάνει. Τάχριο τους τὸ γέλοιο, σὰ μ' εἶδανε μοναχὴ στὸ καλύδι, εἶταν κ' ἀπὸ τὴν ὄψη τους κ' ἀπὸ τὰρματὰ τους πιδ τρομερώτερο. Στὴν ἀρχὴ θάρρεψα δὰ πῶς ἦρθαν ὥσπου νὰ περάσ' ἡ βροχὴ. Μὰ αὐτοὶ εἶχαν ἄλλα στὸ νοῦ τους. Ἐκείνη τὴν ὥρα τὸ συλλογιστήκανε, σχεδιασμένο τὸ εἶχανε, Θεὸς τὸ ξέρει. Πρῶτο πράμα ποῦ ἔκαμαν εἶτανε νὰ μανταλώσουν τὴν πόρτα. Ἐγὼ σὰν τὸ εἶδ' αὐτὸ, ἔκαμα νὰ σηκωθῶ καὶ μοῦ ἦρθε σὰ λιγοθυμιά κ' ἔπεσα πίσω μὲ τ' ἀδράχτι στὸ χέρι. Μήτε νὰ φωνάξω δὲν πρόφταξα. Μὰ εἶμουνα γερὴ γυναίκα καὶ δὲν πρέπει νὰ βάσταξε πολὺ ἡ λιγοθυμιά. Σὰν ἀρχισα νὰ συνεφέρνω, κατάλαβα πῶς γυρεύανε νὰ μὲ σηκώσουν καὶ νὰ φύγουνε. Θὰ φοβήθησαν, καθὼς φαίνεται, νὰ

*) Ἡ ἀρχὴ στὸν ἀριθ. 353.

μὴν πλακώσῃ κανέναν καὶ τοὺς χαλάσῃ τὴ δουλειὰ καὶ συλλογιστήκανε νὰ μὲ πάρουν καὶ νὰ τραβήξουνε σὲ κανένα πιδ μοναχικὸ μέρος. Δὲν ἔδρευε καὶ πολὺ τώρα. Τὸ πρῶτο ποῦ μισοθυμοῦμαι εἶναι ποῦ μὲ σήκωνε ὁ ἕνας, κ' ὁ ἄλλος ξανάνοιγε τὴν πόρτα. Σὰν ἀνοιξαν τὴν πόρτα καὶ μ' ἔσερναν ἔτσι ἀπὸ τὸ κατώφλι, ἀκούγω ἀπ' ἔξω μιὰ πιστολιά. Ἄχ, ἐκεῖνο τὸ «Γιαννοῦλα μ', Γιαννοῦλα μ'», ποῦ ἄκουσα ὕστερ' ἀπὸ κείνη τὴν πιστολιά ! Ποτὲς δὲ θὰ τὴν ξεχάσω τὴν πικρὴ καὶ κλαμμένη φωνὴ τοῦ Γιωργῆ μου. Ὁ καημένος πρέπει νὰτρεξε κ' ἦρθε στὸ καλύδι δίχως ν' ἀνταμώσῃ τὸ γέρο καὶ γύριζε μοναχὸς του. Δὲν μπόρεσε λόγο νὰ ξαναπῆ.

Ἐγὼ πὰ τώρα ζύπνησα καὶ κατάλαβα τί μαύρη συμφορὰ μοῦ κατέβηκε, ἔτσι ἄξαφνα σὰν τ' ἀστροπελέκι. Κι ὄχι νὰ πῆς πῶς ἀρχισα τὸ μυρολόγι ἢ τίς φωνές. Ἐτσι, ἀγρίεψε ἡ καρδιά μου, σὰ νὰ εἶμουν ἀντρας. Θέριεψα καὶ πῆγα. Ἄναψε τέτοια φωτιά μέσα μου ποῦ μοῦ ἦρθε νὰ ξετιναχτῶ καὶ νὰ χυθῶ καταπάνω τους νὰ τοὺς πνίξω. Καὶ τὸ κατάφερα νὰ ξετιναχτῶ. Ἐπεσα ἴσια πάνω στὸ μακαρίτη, στὸν ἀκριβό μου τὸ λεβέντη. Μοῦ φάνηκε σὰ νὰ σάλυε ἀκόμα λιγάκι. Ἐσχῶ μιὰ στιγμή τὰ θεριά ποῦ εἶχα μπροστὰ μου, καὶ μαλακῶν' ἡ καρδιά μου καὶ σκύβω νὰ σπαπατέψω τὸ πρόσωπό του, νὰ τὸ φιλήσω, νὰ τοῦ μιλήσω, νὰ τονε ρωτήξω ποῦ τονε λαβώσανε, χίλια πράματα ζητοῦσα νὰ κάμω σὲ μιὰ στιγμή. Δὲν πρόφταξα μὴτ' ἕνα νὰ κάμω ! Μ' ἀρπάζει ὁ ἕνας τους ἀπὸ τὴ μέση, ὁ ἄλλος ἀπὸ τὸ χέρι μὲ βλαστήμιες καὶ μὲ φοβέρες, καὶ μὲ σέρνουν κατὰ τὴν δξώπορτα. Συλλογιστήκανε νὰ πατήσω τίς φωνές, ἴσως ἔρθῃ κανέναν καὶ μὲ γλυτώσῃ, μὰ φοβήθηκα μὴν τύχῃ κ' εἶταν κοντὰ καὶ τρέξῃ ὁ γέρος καὶ τὸν σκοτώσουν κ' ἐκείνον. Ἄλλος κανέναν στὴ γειτονιά δὲν κατοικοῦσε τέτοια ποχὴ. Ὑστερα φοβήθηκα νὰ μὴ δέσουν καὶ τὸ στόμα μου. Εἶδα λοιπὸν πῶς ἐδῶ χρειάζεται πονηριά.

— Ποῦ θὰ μὲ πᾶτε τώρα, τοὺς λέω, μὲ τέτοιο κατακλυσμό ; Μείνετε μέσα ὥσπου νὰ καλοσυνέψῃ κ' ὕστερα ὅ τι θέλετε κάμετε. Ὁ ἀντρας μου κοίτεται λαδωμένος, ποιόνα φοβάστε ;

Τί τὰ θές, παιδί μου, μὲ ξαναφέρανε μέσα. Καὶ σὰν τοὺς λύκους πέσανε στὸ φαεὶ ποῦ μαγεῖρευα. Τοὺς ἀπίνω καὶ τρῶν οἱ ἔρμοι, καὶ μὲ δαδὶ στὸ χέρι πηγαίνω κατὰ τὴν πόρτα νὰ ρίξω μιὰ ματιὰ τοῦ Γιωργῆ μου. Εἶταν ἀσάλευτος, καὶ τὰ στήθια του ματωμένα. Εἶταν πεθαμμένος ὁ ἀκριβός μου ! Καὶ καθὼς ποῦ στέκουμον καὶ τὸν ἔδλεπα, ξερὴ σὰν τὴν πέτρα, ἔρχονται πάλι καὶ μὲ τραβοῦνε μέσα οἱ σκύλοι. Φοβήθηκα μὴν τοὺς ξεφύγω.

Ἐμένα τώρα μὲ βασανίζανε δυὸ στοχασμοί. Ὁ ἕνας νὰ γλυτώσω τὸ γέρο, ὁ ἄλλος, νὰ σκοτώσω τοὺς φονιάδες τοῦ Γιωργῆ μου.

Αὐτοὶ οἱ Τοῦρκοι εἶταν ξένοι. Δὲ μᾶς ἤξεραν. Πρέπει νὰ ταξίδευαν κατὰ τὸ χωριὸ κ' ἔχασαν τὸ

Καὶ τὸ δικό σας πάλαιμα δὲ θ' ἄχῃ τελειωμό !

Η ΛΥΡΑ

Ξέρω μιὰ λόγα ἀκριβότατη
Σὰν ἱερὸ φυλαχτὸ
Κάποιο στοιχεῖο τὴ μαστόρεψε
Καὶ τὴν ἀπόρριξ' ἐδῶ.
Τέχνης κ' ἀγάπης καὶ δύναμης
Χέρι κανένα θνητὸ
Δὲν τῆς ξυπνάει, δὲν τῆς παίρνει
Ἢχο, φωνὴ, στενασμό,
Μήτε οἱ σοφοί, μήτε οἱ ὄμορφες,
Μήτε ὁ βοριάς, μήτε ἡ αὔρα
Τοῦ Ἥλιου οἱ ἀχτίδες, ἐκεῖνες,
Μ' ἕνα φιλή τους καὶ μόνο,
Κάνουν τὰπάρθεννα τέλια
Νὰ κελαιδᾶνε, Σειρήνες.

ΟΡΦΙΚΟΣ ΥΜΝΟΣ

Ἐξω ἀπὸ τοὺς δρόμους τῶν ἀστόχαστων,
Λειτουργὸς καὶ ψάλτης ὄρφικός,
Ἐναν ὕμνον ξαναφέρνω

Μιᾶς λατρείας πανάρχαιας πρὸς τὸ φῶς.
Ἐτρεξε ὡς τὰ τώρα ὁ λογισμὸς μου,
Καταχωνιασμένος ποταμὸς
Σάφρισμα στὸ βοῦσμα τῶν ἀνθρώπων
Τῆς κινάρας μου ὁ ρυθμὸς.
Νύχτα ξεκινῶ, νύχτ' ἀνεβαίνω
Τὴ δυσκολανέβατη κορφή
Θέλω μόνος, θέλω πρῶτος
Τὰπολλόνιο φῶς νὰ χαιρετίσω,
Ἐνῶ κάτω στοὺς ἀνθρώπους
Θὰ εἶν' ἀκόμα ὁ ὕπνος καὶ τὸ σκότος !

ΤΑ ΛΟΓΙΑ ΤΟΥ ΚΡΙΣΝΑ

Τὸ φῶς εἶμ' ἐγὼ στὸν ἥλιο,
Στὴ φωτιὰ ἢ ἀναλαμπή,
Μέσα στὰ ἱερὰ βιβλία
Εἶμαι ἡ λέξη ἢ μυστικὴ.
Δόξαν οἱ ἥρωες μὲ λένε
Καὶ σοφία οἱ σοφοί
Ὅ, κ' ὑπάρχει, καὶ εἶναι ἀλήθεια,
Σ' ἐμένα ἔχει τὴν πηγὴ.
Εἶμ' ἐγὼ ἡ ζωὴ τῶν ὄλων
Τὰ μαργαριτάρια, τὰ ὄντα,

δρόμο τους και σαν τους επιασε η βροχή μπήκανε στο καλύδι. Τέτοιους δαιμόνους δεν τους ειχε ο τόπος μας. Οι δικοι μας το πολυ μας εκλεθαν κανε γιδι.

Μανταλώνω την πόρτα και γυρίζω και τους βλέπω με μια ματιά σα να τους λέω, δεν εχετε τώρα να φοβηθητε. Αυτοι παίρνουν τότες καρδια και αρχίζουνε στα γερα το ξεφάντωμα. Τους εφερα και κρασι. Η πλώσκα μας δεν ειταν αδεια ποτες. Πρι να το φέρω εμω, πρόλαβα κ' εχουσα μέσα και λίγο σπύρτο. Το κρασι επρεπε να δουλέψη γλήγορα, πρι ναρθη ο γέρος, κι άλλον τρόπο δεν ειχε. Ταν ταν εκανε η καρδια μου να μην ερθη και χτυπήση πρι να μεθησουνε. Δεν αρχήσανε να τα χάσουν. Ο ένας εκυψε το κεφαλι του μπρος, ο άλλος τόρριξε πίσω και κοιτάζε το ταβάνι μουμουρίζοντας μια λόγια. Άνοιγω την πόρτα. Άκούγω περπατησιές. Καιρο δεν ειχα να χάνω. Παίρνω το ξινάρι, δίνω μια του ένου στο σβέρκο, μια τ' άλλου στο λαιμό. Σαλέψανε λιγάκι, γαργαρίζανε, μούγκριζαν και γύρανε κάτω. Ο ένας πιστομα κι ο άλλος ανάσκελα. Κα θόλου δεν τρέμαζ. Την εκαμα τη δουλειά σα να είμουνα χασάπη. Πέτρα ειταν η καρδια μου. Στέκουμουν και τους εδλεπα μ' ένα ραχάτι σα να μ' εκαμαν από χήρα βασίλισσα. Άπάνω σε κείνη τη στιγμή, να κι ο θεός μου ο Νικολής στο κατώφλι, με βρεμένο σακκούλι στον ώμο του. Στάθηκε ξερός, σα ναδλεπε όνειρο. Σα γύρισα και τον ειδα, εγινα πάλι από άντρας γυναίκα και με πήραν τα δάκρια. Πήγε να τρελλαθη ο δόλιος σαν του τα ειπα.

— Τι κάθεσαι τώρα, μου λέει. Να φύγουμε, είδεμη χαθήκαμε.

— Ποῦ να φύγουμε; του κάνω. Ποῦ να φύγουμε το Γιωργάκη μου!

Βγήκαμε και τονε φέραμε μέσα. "Αχ, και πῶς να το ξεχάσω το πικρό του χαμόγελο! Πρέπει ναμειν' έτσι το πρόσωπό του από τη στιγμή που επεσα άπάνω του και τονε πασπάτευα να δῶ α ζουσε ακόμα.

Ποῦ να την ιστορήσω την ανιστόρητη εκείνη τη νύχτα, παιδί μου! Αποφασίσαμε να μείνουμε και να μη φύγουμε. Βγαίνουμε δξω και κατεβαίνουμε στην πιδ μακρινή τη γωνιά του μικρού χωραφιού μας, κοντά σε μια μεγάλη συκαμινιά. Σκοτάδι, πίσσα. Τύχη μας που δεν ειχε ουτε φεγγάρι. Ώρες κι ωρες εσκαθε ο γέρος και ξεφτυάριζα εγω χῶμα. Κ' ένας φόδος! Φύλλο επεπτε και τρομάζαμε. Σαν εγινε ο λάκκος βαθός ως τη μέση μου, γυρίσαμε στο καλύδι. Τους σηκώσαμε κατά πῶς ειτανε, με τάρματά τους, μ' όλα τους. "Αλλη μισή ὠρα, και τα δυο εκείνα σκουτωμένα θεριά ειτανε χωμένα, και το νύσκαρτο χῶμα σκεπασμένο με κληματόθεργες και με στοιδιές.

Και τώρα δεν ειχαμε στο καλύδι παρα το λείφανο του Γιωργάκη μου. Του πλύνουμε τα στήθια,

ρίζαμε στη φωτιά τα ματωμένα του ρουχα, τονε σαδανώσαμε, όλα τα κάμαμε.

Γλυκοχάραζε σαν αρχίσαμε να ξεπλύνουμε, ο γέρος τις ματωμένες τις πλάκες δξω, κ' εγω τα ματωμένα τα σανίδια μες το καλύδι. Και σαν εδγαν' ο ήλιος άπάνω στα κατάδραχτα βουνά και γελοῦσε πάλι ο κόσμος, εμεις καθίζαμε πρώτη φορά ὕστερ' από τόσες κατάμαυρες ὠρες, άγρυπνισμένοι, άποσταμένοι, τρομασμένοι και με καρδιές ραγισμένες.

Τι να σου τα λέω τάλλα, παιδί μου! "Οπου να είναι, ερχεται κι ο αφεντικός. Κανένας δεν τα πήρε χαμπάρι τα που γενήκαμε. Άστροπελέκι επεσε και τονε σκότωσε το Γιωργή μου. Τονε θάψαμε τ' άπομεσήμερο. Σα γύρισα σπίτι, δεν μπορούσα πια να μείνω μέσα τη νύχτα. "Ολα τα φαντάσματα τάλλεπα γύρω μου. "Ηθελα να πάρω τα μάτια μου και να φύγω. Με φοβήθηκε τότες ο γέρος, ερριξε στον ὦμο του το δισάκι, και με πήρε μαζί του. "Ολη τη νύχτα περπατούσαμε. Μεφερε ίσα εδῶ. Τον ηξερε τον αφεντικό. Ο γέρος γύρισε πίσω. Αδτός δεν πολυφοβότανε τα φαντάσματα, κ' εμεινε στο καλύδι ως πρόπερσι, που συχωρέθηκε. "Εγω μήτε ξαναπήγα, μήτε ξαναπηγαίνω πια τώρα. "Εδῶ θα πεθάνω, κοντά σας. Μην κλαίς, παιδί μου, και μην τρομάζης. "Εγω η καταραμένη φταίγω που το τρώμαξα το πουλάκι μου».

(Άκολουθεί)

ΑΡΓΥΡΗΣ ΕΦΤΑΛΙΩΤΗΣ

ΒΓΗΚΑΝΕ

ΤΟΥ ΨΥΧΑΡΗ

ΡΟΔΑ ΚΑΙ ΜΗΛΑ

ΤΟΜΟΣ Ε'

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ

και πουλιούνται στο Βιβλιοπωλείο «Εστίας» δρ. 4.

ΠΕΡΙΕΧΑΜΕΝΑ :

Σα λάμπει ο ήλιος — Μια κριτική — Ένωση θα πη' δύναμη — Τρομοκρατία — Μάθηση και λευτεριά — "Ο «Συγγραφεύς» — Επίλογος — Ένατόν πενήντα — Διαγωνισμός για τη γλώσσα 1904 — Η γραμματική του Ροντάκη — Λευτεριά και μάθηση — Το όητό του Νεμεία — Ένα γράμμα — Οι παράδες — Διαβάζοντας τα Πάτρια — Σκευοῦλες — Η κλωστή — Ένα νόστιμο επιχείρημα — Ξενισμός — Ταχυδρόμος, ταχυδρομείο, πόστα — Ένας ένας — Τι λέγεται γλώσσα — Άνοιχτό γράμμα — Τα βιβλία μας και τα περιοδικά μας — "Ο Άντρας και η γυναίκα — "Ο κ. Η. Krüger — Το φεγγάρι — Η χημία του λαού — Μαρία — Ελένη — Καλοσύνη και Διάβασμα — Δίγα λόγια — "Ο Μεσοαξέρης — Τριάντα χιλιάδες φράγκα χρυσά — Πρωτοχρονιάτικο — Αγάπη — Πέρα πέρα — "Ο Νουμάς — Γράμμα στη Μυριέλλα.

Μια κλωστή τα δένει· εγώ.
Μοναχά η πλανεύτρα η Μάρια
Κυνηγῶ με και γοητεύει με·
Μάχομαι, και τη νικῶ!

Δε ρωτῶ αν σαλέβει κανένα αίστημα στα παραπάνω ποιήματα, γιατί αυτό είναι ὅξω απ' το σκοπό τους. Θέλω να ρωτήσω μόνο αν είναι σοβαρή προσπάθεια φιλοσοφίας σε στιχους κι αν έχουν την ποιητική εκφραση, την καλλιτεχνική ὁμορφιά. Θα μπορούσα να γεμίσω στήλες και σελίδες του «Νουμά», αν ηθελα να δείξω πλατύτερα τον τρόπο της ποιητικής φιλοσοφίας του ποιητή της «Ασάλευτης ζωής». Κι ο κριτικός Παλαμάς μη νομίζει πως μπορεί να μ' εξοφλήσει φέρνοντας το παράδειγμα ενός Λαόρ, ενός Πρωτόμ, η δεν ξέρω τίνος άλλου. Δε θα διατάξω να του πῶ από πριν πως αν κ' η ἔμμετρη φιλοσοφία κ' εκείνων κι ὅποιου άλλου ποιητή έχει παρόμοιο βάθος κ' ὕψος κι αν ο εκφραστικός τους τρόπος είναι ο ίδιος, τότε τα ποιήματά τους δεν έχουν αξία περισσότερο απότι έχουν τα παραπάνω. Το ίδιο κανένας κίντυος καταταγμού μου στους άνιδεους και στους κοντόθωρους δε θα με τρομάξει να μην πῶ πως στη φιλοσοφική

προσπάθεια της ποίησης της «Ασάλευτης ζωής» περισσότερο αίστανόμαστε την αγωνία του ποιητή να φτάσει στη φιλοσοφική ιδέα παρότι μπορούμε να εχτιμήσουμε τη φιλοσοφική του μπόρεση.

Τῶν ὄλων τα προβλήματα, νυχτόπλεχτα γαϊτάνια,
Στην ξαστεριά, στο ξέφωτο, και κάτω απ' τα πλατάνια
Να τα ξεπλέξω αφήστε με, και να τα ψάξω πέρα
Στην πράσινη ακροποταμιά με τον καθαρίο αέρα.
Είμ' Ἀθηναῖος· τα κάστρα σου, τα σκοτεινά βιβλία,
Τῆκελεια· ἀπλώσου, φέρνω σε στο φῶς, Φιλοσοφία!
Πές μου ξανά ψυθυριστά σα φύλλο και σαν κῆμα
Του γόη του δαίμονα Ἐρωτα τον ελαινο, Διοτίμα!

"Ομορφο σε μορφή κ' ιδέα μέσα σε αρκετά πολυ ὁμορφα ποιήματα από τις «Έκατό φωνές». Ποιός θα θελήσει να αποκλείσει από την ποίηση να μας εκφράσει κοντά σ' άλλες ἔγνιες και πάθη της ζωής και το ζάλισμα του νου από τα προβλήματα τῶν ὄλων; Και ποιός θαχε αντίλογια αν ο ποιητής της «Ασάλευτης ζωής» μπορούσε να μας «φέρει στο φῶς τη Φιλοσοφία», εστω ακόμα και σε κατώτερο βαθμό απότι το κάνει η Διοτίμα με τον ἔπαινο του

Ο "ΝΟΥΜΑΣ,"

ΒΓΑΙΝΕΙ ΚΑΘΕ ΚΕΡΙΑΚΗ

ΣΥΝΤΡΟΜΗ ΧΡΟΝΙΑΤΙΚΗ

Για την Ελλάδα και την Κρήτη δρ. 10

Για το Ἐξωτερικό δρ. χρ. 12 1/2

Για τις επαρχίες δεχόμαστε και τμήματα (3 δρ. την τριμήνια) συντρομές.

Κανένας δε γράφεται συντρομητής α δι στείλει μπροστά τη συντρομή του.

20 λεπτά το φύλλο λεπτά 20

Τα περασμένα φύλλα του Νουμά πουλιούνται στο γραφείο μας στη διπλή τιμή.

ΒΡΙΣΚΕΤΑΙ. Στα κώσκια (Σύνταγμα, Ὀμόνοια Ἐθν. Τράπεζα Ἰπ. Οικονομικῶν, Σταθμός Τροχιόδρομου (Ἀκαδημία), Βουλή, Σταθμός ὑπόγειου Σιδηρόδρομου Ὀμόνοια), στο κώσκι Γιαννοπούλου (Χαυτεῖα), στα βιβλιοπωλεία Ἐστίας· Γ. Κολάρου και Σακέτου (ἀντίκρυ στη Βουλή).

Στην Κέρκυρα, Πάτρα και Βόλο, στα Πρακτορεία τῶν Ἐφημερίδων, στον Πύργο στο βιβλιοπωλείο του κ. Κ. Βαρουξῆ.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΑΚΙΑ

Το Θεσσαλικό ζήτημα — Η καταγγελία του κ. Κορύλλου — Κλασικισμανείς ἀγρόμαυτοι — Ο Μιστριώτης... μαλλιάρδος — Το Ἐργατικό κέντρο.

ΕΧΟΥΝΕ και δεν εχουνε δικιο οι χωρικοι της Θεσσαλίας που σηκώσανε πανάσταση και ζητάνε να ξεσκλαβωθουν από τα θεριά, που λέγονται κείπανου, στους Θεσσαλικούς κάμπους, ά φ ε ν τ ά δ ε ς. "Οποιος μελέτησε βαθιά το Θεσσαλικό αγροτικό ζήτημα, η ὅποιος εζησε και λίγο καιρο στους Θεσσαλικούς κάμπους, ξέρει τι πάει να πει «αφέντης» και τι πάει να πει «καλλιεργητής» κ' ετσι δεν μπορεί παρα να δικαιώσει τα δυστυχημένα αυτά οντα που λέγονται κοροδεφτικά «αθρόποι» και που ζητάνε σήμερα να γίνουμε κι αληθινά τέτιοι.

Άπό την άλλη ὁμως μεριά πῶς θέλετε να λυθει ένα τέτιο ζήτημα σε λίγες μέρες και με δίχως παράδες; Κι αφού δεν έχει παράδες η Κυβέρνηση, μπορεί ναν τ'άρπάξει τα τσιφλίκια και ναν τα πουλίσει με πίστωση η ναν τα χαρίσει στους καλλιεργητές;

Το ζήτημα αυτό πρέπει να μελετηθει γερά και γλήγορα και πρέπει να ψηφιστουνε νόμοι τέτιοι που να κανονίζουν ά θ ρ ω π ι ν ά τη θέση ιδιοκτητή και καλλιεργητή, γιατί είναι αίσχος ο' ένα Κράτος που λέγεται λ ε ὑ τ ε ρ ο να υπάρχουνε

Ἐρωτα στο «Συμπόσιο» του Πλάτωνα, αν δε γελιέμαι. Μα καταφέρνει να μᾶς φέρει στο φῶς τῶν στιχων του σχεδόν τίποτε περισσότερο από φιλοσοφικοῖδεολογική ὄνματολογία; Καταφέρνει να ζωντανέψει σε κάπως ληχταριστή ὁμορφιά τη λαχτάρα που έχει για τη Μούσα Ἰδέα; Ἄς τον ἀφίσομε ναπολογηθει και πάλι ο ίδιος:

Η ἀγάπη, και ὄλο κρῖνα φέρνω σου,
Ἡ σκέψη, φέρνω σου τᾶχτιδωτό στεφάνι,
"Ο νόμος εἶμαι, τα καρφιά σου φέρνω,
Εἶμαι ἡ θυσία, φέρνω το σταυρό· σου φτάνει;
Στολίσου με τα κρῖνα, ὦ Μούσα ὑπέροχη,
Και το στεφάνι φόρεσε τᾶχτιδωτό,
Και βάλε τα καρφιά σ' ἔμένα,
Κ' ἔμένα σταύρωσέ με. Δὲν πεθαίνω εγώ.

Το πέρασμα, το πέρασμα, το πέρασμά σου!
Δὲν έχει χιτές, μήτε αἴριο το πέρασμά σου,
Πάντα έχει σήμερα και πάντα ἔμπρός μου στέκει.
Και πάντα ὑφαίνει δράματα και πάντα θάμπνη πλέκει.